

KUNNSKAP FOR DEMOKRATIET

Tekst | Ellen Stavlund og Xiaowei Aakervik

Norsk ungdom snakker mer om politikk og samfunnsspørsmål enn før, men de kan mindre om demokrati og medborgerskap enn tidligere, viser International Civic and Citizenship, Education study 2022, kalt Demokratiundersøkelsen.

Kunnskapsministeren Kari Nessa Nordtun er bekymret for utviklingen. Selv om norsk ungdom fortsatt ligger på topp når det gjelder tillit til politiske institusjoner, hverandre og media, er den synkende ifølge Demokratiundersøkelsen.

Folkeakademiet og Voksenopplæringsforbundets kjernevirksomhet er formidling av kunnskap og kultur, og å formidle det i en demokratisk sammenheng.. Vi spurte oss selv; hvordan snakker vi egentlig med ungdom om demokratiet? Sterke elementer i fortellingen om det norske demokratiet er 1814 og grunnloven, 2. verdenskrigen og okkupasjonen, konstitusjonen og styreformene. Vår historie og hendingene er skjellsettende for Norge som demokratisk nasjon. Men hvor relevant er det for unge folks opplevelse av demokratiets funksjon i vår tid og i deres framtid?

Demokratiets stilling i verden

88 land i verden kan regnes som demokratier (Representanter for folket styrer) 91 land regnes som autokratier, (en person eller liten gruppe styrer). Bare 29 land regnes som liberale demokratier, som Norge (befolkningens individuelle rettigheter beskyttes)

De fleste mennesker i verden lever ikke i et demokrati. (Forskning.no), V-Dem)

Hvordan snakker vi med ungdom om demokratiet? Kan vi sammen med ungdommen utvikle en metode for kunnskap om demokratiet som oppleves relevant for dem?

Folkeakademiet Viken søkte Sparebankstiftelsen DNB om midler til å utvikle ideen, og Voksenopplæringsforbundet ble med som partner. Sparebankstiftelsen DNB likte ideen og innvilget søknaden.

Første fase er gjennomført sammen med en referansegruppe fra frivillige organisasjoner og ungdommer. Det vil si mange treff med samtaler om

demokratiet; definisjon, trusler, betydning og form. Tre ungdommer med bakgrunn fra videregående skole, universitet og høyskole, ble med i prosjektgruppen som representanter for de unge, og som demokratiambassadører.

For unge - av unge - med unge

I tett samarbeid med ungdommen, planla vi et valgarrangement. Vi inviterte unge politikere med roller i partienes ungdomspartier, og ungdom som deltakere.

Det krevde kanaler som tiktok, facebook, spissa plakater med ungdommens metode og språk, det krevde også god mat og snacks. Og ungdommene kom, og de var ivrige og engasjerte i å delta i diskusjoner og reise spørsmål. Opplegget rettet seg mot stortingsvalget noen dager senere.

Hele arrangementet ble ledet av ungdommene i prosjektgruppa. De laget et valgspill der deltakerne skulle bygge sitt drømmesamfunn.

**DRITER
DEMOKRATIET I DEG?
HAR DU LYST TIL Å UTGJØRE EN
FORSKJELL?**

KUNNSKAP FOR DEMOKRATIET

VI TRENGER DEG!

**BLI MED PÅ ARRANGEMENT VED
FRIVILLIGHETENS HUS
CHRISTIAN KROGHS GATE 10
AV UNGDOM. FOR UNGDOM.
30. AUGUST
KL 13:00
GRATIS MAT OG GØYALE AKTIVITETER**

FOLKEAKADEMIET **SPAREBANKSTIFTELSEN DNB** **VOFO**
VOKSENOPPLÆRINGSFORBUNDET
STUDIEFORBUNDENES INTERESSEORGANISASJON

Opggaven var å prioritere innenfor aktuelle områder. Det gjorde de i grupper slik at de også måtte samarbeide om valgene. Noen ønsket seg andre/flere kategorier. Det var en viktig del av prosessen. Etterpå diskuterte de valgene med de unge politikerne. Valgene de hadde gjort ble vist på skjerm og begrunnet av gruppen.

MITT DRØMMESAMFUNN

Velg 2 kort for hver kategori fra hver kategori, og lag ditt drømmesamfunn!

Økonomi ■ Utdanning ■ Styreform ■ Samfunn og Frivillighet ■ Helse ■

ØKONOMI

- Mer penger til ungdomssklubber og fritidsaktiviteter
- Fritt marked

UTDANNING

- Nytt fraværssystem
- Elever kan velge skole fritt

STYREFORM

- Direkte folkestyrt demokrati
- En president/ statsminister

SAMFUNN OG FRIVILLIGHET

- Mer økonomisk støtte til frivillige organisasjoner
- Flere fritidsaktiviteter som bygger kunnskap og samhold

HELSE

- Forbedret blå resept for alle
- Bedre pleie for de eldre

Det ble en respektfull, åpen og spennende diskusjon om hva som er mulig, hva er ikke mulig, hva koster og ikke minst, en grobunn for nye tanker og forståelse. Politikerne ønsket seg flere slike møter.

All ære til ungdommene, våre demokratiambassadører, som hadde gode ideer for formidling og metode, og var inkluderende og respektfulle ledere av arrangementet.

Studieringer og kunnskap for demokratiet

Prosjektet har en ramme på to år. I løpet av perioden skal prosjektet utvikle en metode som kan brukes i samtaler med ungdom om hva et demokrati er, hva er et rettferdig demokrati, og hvorfor skal vi jobbe for å beholde det?

Arrangementet i forkant av stortingsvalget var en god start, den ga ideer og nye tanker. Vi vil bygge metoden med utgangspunkt i folkeopplysningens merkevare, studieringen. Studieringens metodikk handler om dialog, respekt, lytting, inkludering og anerkjennelse, i seg selv en demokratisk metode. I vår «studiering» skal metodikken bygge opp under kunnskap om og holdning til demokratiet, den skal gjøre ungdommene trygge og åpne om hva slags samfunn de ønsker seg og hvilke prioriteringer som er nødvendig for å få til et demokrati for alle. Ett viktig verktøy for samtalen er demokratispillet som ble benyttet under valgarrangementet. Men det skal revideres for å tilpasses en annen sammenheng.

Hvem skal delta?

Ungdommen, ambassadørene, vil få kunnskap og trening i å lede slike samtaler.

Hvem skal så delta i samtalerne? Prosjektet vil kontakte organisasjoner som har ungdom i sitt nettverk, skoler, ungdomsklubber, og det vil åpent invitere ungdom til å delta. Hensikten er å samtale med tre/fire forskjellige samtalegrupper som skal bidra til en relevant bruk av språk, historikk, metode, fakta, og realisme i Kunnskap for demokratiet.

Målet for prosjektet er å utvikle et metodehefte for formidling av kunnskap om demokratiet. Målgruppe for formidlingen av heftet er organisasjoner, skoler,

Robert Steen deltok på en innledende samling med referansegruppa.

Han fortalte om sin sønn Mats, som led av en alvorlig muskelsykdom, og hvordan han oppdaget sønnens verden etter hans død, hva den hadde betydd for Mats, at han som hadde vært så opptatt av sønnens ensomhet, fikk oppleve at han i sin verden levde et sosialt liv og hadde mange venner. Robert Steen referanser til et godt liv var hans eget liv og hans erfaringer. Gjennom sønnen fikk han lære at livet har så mange dimensjoner, så mye vi må være åpne for og nysgjerrige på. Opplevelsen førte til den viktige filmen Ibelin

«Ibelin» er historien om det vi ikke så, og hvorfor så vi det ikke? sier Steen, og han understreker: Det er så lett å definere verden ut fra vårt ståsted; Søk først å forstå, for så å bli forstått. Og som et påbud fra faren: Demokratiforståelse må kontinuerlig fornyes.

ungdomsklubber, seminarer og ellers der det måtte være interesse.

En kort oppsummering

Prosjektet er ca halvveis i sin tilmålte tid. Det endelige målet kan ikke nås uten et godt samarbeid med ungdommer som kan bidra til retning, ideer og kontakt med andre unge. Det har vi god erfaring med så langt. Prosjektet er avhengig av den kontakten ungdommene har med sin egen gruppe, ikke minst gjelder det kommunikasjon, hva som er viktig og ikke viktig og hvilke mediekkanaler som benyttes. Våre demokratiambassadørers vilje til å bidra er avgjørende for å lykkes med dette spennende prosjektet. Det er arbeidskrevende å nå fram til ungdom, de har en annen rytme, de vektlegger andre ting. De er i sin verden. Samarbeidet med dem er uansett både lærerikt og morsomt. Folkeakademiet og Voksenopplæringsforbundet bidrar med sin kunnskap og erfaring, ungdommen med kreativitet, og med kunnskapen om sin generasjon og dens behov.